

UNIVERZITET U TUZLI

Filozofski fakultet

Odsjek: Njemački jezik i književnost

Oblast: Savremeni njemački jezik

STUDIJSKI PROGRAM

II ciklusa studija

LINGVISTIKA NJEMAČKOG JEZIKA

(sa primjenom od akademske 2016/17. godine)

Tihomila Markovića 1, 75000 Tuzla, Bosna i Hercegovina

+387 306 330/331, www.untz.ba, www.ff.untz.ba

Obavezni sadržaj studijskog programa koji se realizuje **od akademske 2016/17. godine** (po redoslijedu kako slijedi):

Opći dio

1. Stručni i akademski naziv i stepen koji se stiče završetkom studija II ciklusa

Nakon završetka studija II ciklusa studija, studijskog programa *Lingvistika njemačkog jezika* student stiče akademsko, odnosno stručno zvanje *magistar njemačkog jezika i književnosti*, u skladu sa Spiskom akademskih titula, naučnih i stručnih zvanja i Pravilnikom o korištenju akademskih titula i sticanju naučnih i stručnih zvanja na visokoškolskim ustanovama u Tuzlanskom kantonu.

2. Uslovi za upis na studijski program

Pravo upisa na studijski program II ciklusa imaju sva lica koja su završila odgovarajući dodiplomski studij/studij I ciklusa u trajanju od četiri godine (sa ostvarenih 240 ECTS bodova). Odgovarajući dodiplomski studij je dodiplomski studij njemačkog jezika i književnosti. Način rangiranja prijavljenih kandidata je na osnovu prosječne ocjene ostvarene na prethodnom ciklusu studija.

3. Naziv i ciljevi studijskog programa

Naziv studijskog programa: **Lingvistika njemačkog jezika**

Ciljevi ovoga ciklusa studija su:

- 1) upoznati studente sa metodologijom naučno istraživačkog rada, osposobljavanje studenata za samostalni naučno-istraživački rad,
- 2) upoznati studente sa osnovama frazeologije u njemačkom jeziku,
- 3) upoznati studente sa jezičnim posebnostima novinarsko-publicističkog funkcionalnog stila, osnovnim jezičnim značajkama pojedinih novinskih žanrova u jeziku savremenih njemačkih pisanih medija,
- 4) upoznati studente sa osnovama sociolingvistike kao jedne od najznačajnijih paradigmi u savremenoj lingvistici,
- 5) specijalizacija znanja iz savremenog njemačkog jezika, odnosno lingvistike njemačkog jezika, kao i opće lingvistike,
- 6) proširenje znanja studenata vezano za didaktiku, prije svega za interkulturalnu glotodidaktiku.

4. Trajanje II ciklusa i ukupan broj ECTS bodova

Trajanje u godinama:	jedna (1)
Sedmica godišnje:	trideset (30)
Ukupno ECTS:	60 ECTS

Studijski program II ciklusa *Lingvistika njemačkog jezika* traje jednu akademsku godinu. Nastava se izvodi tokom dva semestra (zimski i ljetni) u toku jedne akademske godine, a svaki semestar traje 15 sedmice. U toku akademske godine student sluša 5 predmeta, koji ukupno nose 36 ECTS, dok izrada završnog magistarskog rada iznosi 24 ECTS. Tako student stiče ukupno 60 ECTS kredita da bi stekao akademsko zvanje magistra.

Nastavnim planom i programom utvrđeno je da su predmeti na studijskom programu obavezni te da nose odgovarajući broj kredita. Nastava je preraspoređena tako da se 4 predmeta izvode u zimskom semestru kroz 16 sati nastave sedmično (240 sati kontakt nastave u semestru), a u ljetnom semestru se sluša 1 predmet kroz 4 sata nastave sedmično (60 sati nastave ukupno u prvom dijelu II semestra), bira tema i priprema izrada završnog magistarskog rada (drugi dio II semestra). Ukupan broj kredita koji student treba ostvariti na kraju master studija iz lingvistike njemačkog jezika je 60 ECTS po godini, odnosno 30 ECTS po semestru.

5. Kompetencije i vještine koje se stiču kvalifikacijom (diplomom)

- Studenti će ovladati njemačkim jezikom tako da dostignu nivo C2 prema nomenklaturi Zajedničkog evropskog okvira za učenje stranih jezika.
- Studenti će biti upoznati sa lingvističkim pravcima i teorijama koje su značajne za proučavanje njemačkog jezika i biti osposobljeni da ova znanja praktično primjenjuju u svojim naučno-istraživačkim radovima i u različitim profesionalnim okruženjima kao što je podučavanje jezika.
- Studenti će razumjeti strukturu njemačkog jezika na fonološkom, morfološkom i sintaksičkom i semantičkom nivou i biti upoznati sa raznim teorijskim pristupima ovim nivoima jezične analize.
- Studenti će razumjeti i znati prepoznavati društvene uzroke koji dovode do promjene u fonološkoj, gramatičkoj i semantičkoj strukturi njemačkog jezika.
- Na osnovu poznavanja jezične strukture njemačkog jezika, studenti će biti sposobni analizirati razlike koje su od posebnog značaja za učenje njemačkog jezika i prevođenje i o takvim razlikama pisati naučne radove koji će biti primjenjivi u praksi.
- Studenti će moći čitati, analizirati i kritički evaluirati lingvistička istraživanja i pokazati visok stupanj kritičkog mišljenja i rješavanja problema.
- Studenti će moći provoditi izvorna istraživanja, analizirati podatke i izvoditi zaključke.
- Studenti će biti pripremljeni za nastavak školovanja na doktorskom studiju.

6. Uslovi prelaska sa drugih studijskih programa u okviru istih ili srodnih oblasti studija

Student može preći na studijski program II ciklusa *Lingvistika njemačkog jezika* sa bilo kojeg drugog istog ili srodnog studijskog programa II ciklusa ukoliko ispunjava uslove za upis ovog studijskog programa, odnosno da ima završen dodiplomski studij/studij I ciklusa njemačkog jezika i književnosti u trajanju od četiri godine (sa ostvarenih 240 ECTS bodova). Odluku o srodnosti studijskog programa donosi Vijeće studijskog programa. Pri tome se priznaju ostvareni ECTS bodovi na prethodnom studijskom programu. Vijeće studijskog programa određuje broj ostvarenih ECTS bodova za svaki kolegij pojedinačno.

7. Lista nastavnih predmeta i broj sati potreban za njihovu realizaciju, te pripadajući broj ECTS bodova

LINGVISTIKA NJEMAČKOG JEZIKA (60 ECTS)

PETA GODINA	ZIMSKI SEMESTAR				LJETNI SEMESTAR			
	P	A	L	ECTS	P	A	L	ECTS
Predmet								
Metodologija NIR-a	3	0	1	8				
Frazeologija	3	0	1	7				
Jezik i mediji	3	0	1	8				
Sociolingvistika	4	0	0	7				
UKUPNO OBAVEZNIH				30				
UKUPNO				30				
Interkulturalna glotodidaktika					3	0	1	6
Magistarski rad								24
UKUPNO								30

8. Uslovi upisa u sljedeći semestar, te način završetka studija

Način studiranja organiziran je po principima kolokviranja semestara i polaganja ispita na semestralnoj osnovi. Da bi prešli iz zimskog u ljetni semestar u toku akademske godine, studenti moraju kolokvirati (ispuniti predispitne obaveze i osigurati potpis da je nastava odslušana) sva četiri predmeta iz prethodnog semestra.

Studij II ciklusa završava se polaganjem svih ispita, te izradom i javnom odbranom završnog rada u skladu sa studijskim programom, te u skladu sa Pravilima studiranja na II ciklusu studija. Student u dogovoru sa nastavnikom može NNV/UNV-u predložiti temu za izradu završnog rada kao i podnijeti zahtjev za dodjelu prethodno usvojene teme za izradu završnog

rada koja treba da sadrži kratku razradu teme, sa naznakom ciljeva istraživanja, korištenih metoda i očekivanih rezultata. Završni rad se može predati na ocjenu i dalji postupak ukoliko je kandidat ostvario sve ECTS bodove predviđene za nastavne predmete i ukoliko je izvršio sve finansijske i druge obaveze utvrđene studijskim programom. Uz podnošenje rada na ocjenu kandidat prilaže i saglasnost mentora da se rad stavi u postupak ocjene. Proces ocjene i javne odbrane završnog rada bliže je utvrđen Pravilima studiranja na II ciklusu studija.

9. Način izvođenja studija

Kombinacija redovnog studija i eventualnog učenja na daljinu.

10. Druga pitanja od značaja za izvođenje studijskog programa

Opis programa

Metodologija istraživanja naučnog rada

Primarna i sekundarna literatura, pretraživanje, biblioteke, odabir, čitanje i analiza literature, ekscerpiranje i pisanje rezimea. Odabir teme i postavljanje teze, koncept. Pisanje naučno-istraživačkog rada: sadržina, forma, logička struktura, postupci povezivanja delova rada u celinu. Tehnički aparat: citati/parafraze, fusnote, spisak literature. Referat: svrha, priprema, predmet i način izlaganja, diskusija.

U okviru vežbi: kritička analiza i vrednovanje seminarskih radova i referata, postepeno savladavanje koraka u naučno-istraživačkom radu na konkretnom tekstu.

Literatura:

Julijana Beli-Genc; Nikolina Zobenica: *Uvod u tehnike naučnog rada*.

Burkhard Moennighoff; Eckhardt Meyer-Krentler: *Arbeitstechniken Literaturwissenschaft*. München: Wilhelm Fink, 2001.

Ispit: pismeni zadaci tokom semestra, test na kraju semestra.

Frazeologija

Objasnit će se razvoj frazeologije kao lingvističke discipline, pojam i definicija frazema, osnovne karakteristike frazema, poslovice, citati, kolokacije, posebni strukturni tipovi, kontrastivna frazeologija, pojam ekvivalentnosti, različiti tipovi ekvivalentnosti, frazeološka polisemija, sinonimija, antonimija

Obavezna literatura:

1. Burger, Harald (1982): *Handbuch der Phraseologie* / von H. Burger u.a. Berlin – New York : de Gruyter
2. Hrustić, M. (2000): *Kontrastivna analiza frazeoloških izraza sa komponentom „Kopf“/“glava“ u njemačkom i u b/h/s jeziku*. Tuzla
3. Fleischer, W. (1997): *Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache*. Tübingen

Dopunska literature:

4. Isakovic, A.: *Rjecnik karakteristicne leksike u bosanskome jeziku*. Svjetlost, Sarajevo
5. Koller, W. (1983): *Einführung in die Übersetzungswissenschaft*. Quelle und Meyer.
6. Matešić, Josip et al. (1988): *Hrvatsko-njemački frazeološki rječnik*. Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb; Verlag Otto Sagner, München
7. Stolze, R. (1997): *Übersetzungstheorien. Eine Einführung*. 4. Auflage. Gunter Narr Verlag Tübingen
8. Witte, H. (2005): *Die Rolle der Kulturkompetenz*. In: Snell-Hornby, M./Hönig, H.G./Kußmaul, P./Schmitt, P.A. (Hrsg.): *Handbuch Translation*. Zweite, verbesserte Auflage. Stauffenberg Handbücher

Ispit se polaže pismeno.

Jezik i mediji

U središtu proučavanja je upoznavanje s jezičnim značajkama pojedinih medija zemalja njemačkoga govornog područja. Proučavaju i analiziraju se jezičke pojave vezane za relevantne vrste medija, kao i njihove jezične posebnosti. Specifičnosti pojedinih medija (novine, radio, televizija) i način uporabe jezičnih sredstava u različitim medijima produbljuju se na primjeru savremenoga njemačkog jezika. Na predavanjima i seminarima proučavaju se jezične posebnosti novinarsko-publicističkog funkcionalnog stila, osnovne jezične značajke pojedinih novinskih žanrova i temeljni procesi koji se intenzivno odvijaju u jeziku suvremenih njemačkih pisanih medija. Studenti stječu znanja za provođenje samostalne lingvostilističke analize tekstova različitih žanrova namijenjenih različitim medijima u svrhu širenja jezične kompetencije.

Literatura:

- Poglavlja iz: Lüger, Heinz-Helmut: *Pressesprache*, Niemeyer, Tübingen, 1995.
- Janich, N.: *Werbepsprache. Ein Arbeitsbuch*, Tübingen, 2005.
- Odabrani članci i stručna literatura koju predloži nastavnik

Studenti pišu seminarski rad na zadatu temu što je uslov za polaganje ispita.

Ispit se polaže pismeno i/ili usmeno.

Sociolingvistika

Objasnit će se osnovni sociolingvistički pojmovi, predmet izučavanja, razvoj naučne discipline. Potom će se objasniti interakcija društva i jezika, komunikaciono-lingvističko stvaranje modela, pojmovi mikro-analize i makro-analize, lingvistika varijeteta, funkcionalni stilovi, sociolekti, vrste tekstova i stilovi.

Obavezna literature:

1. Loeffler, Heinrich (2005): Germanistische Soziolinguistik. Erich Schmidt Verlag
2. Hartig, Matthias (1998): Soziolinguistik fuer Anfaenger. Hamburg

Dopunska literatura:

1. Burger, Harald (1991): Sprache der Massenmedien. Berlin
2. Hartig, Matthias (1998): Soziolinguistik des Deutschen. Berlin

Studenti pisu seminarski rad na zadatu temu što je uslov za polaganje ispita.

Interkulturalna glotodidaktika

- 1) pojmovno-terminološko određenje: kultura / civilizacija:
  - studije kulture (*culture studies*), lingvopragmatika (*Landeskunde*) u različitim naučnim tradicijama.
- 2) teorije interkulturaliteta und intrakulturaliteta: hipoteza Sapir-Whorf, hipoteza deficita (Basil Bernstein, 1952), hipoteza diferentnosti (William Labov):
  - jezički relativitet / jezički univerzalizam
- 3) interkulturalitet iz lingvističke, sociološke, etnološke, antropološke, religiozne perspektive.
- 4) interkulturalitet / transkulturalitet:
  - kulture svakodnevnice, supkulture, kulture manjinskih zajednica.
  - migraciona problematika: asimilovanje – integracija – distanciranje, otuđenje (alijenacija) – segregacija.
- 5) ksenologija, ksenofobija, ksenofilija.
- 6) interkulturalna semantika (teme: prijateljstvo, ishrana, slobodno vreme...).
- 7) Interkulturalna pragmatika (izrazi učtivosti, tabu teme, rušenje tabua, govor i ćutanje, (pre)uzimanje reči...).
- 8) neverbalno i paraverbalno ponašanje, proksemika.
- 9) stereotipi (Lippman, Katz/Braly).
- 10) koncept stavova (Gordon Allport).
- 11) koncept „Face“, pozitivan i negativan (E. Goffman).
- 12) interkulturalni poslovni kontakti: „Business Environment“, Business Culture“.
- 13) koncept „critical incident“, kulturni šok.
- 14) „political (un)correctness“ i glotodidaktika.
- 15) kultura i potrošačka i izvozna dobra, koncept globalizacije.
- 16) kulturološka amblematika i simbolika.

- 17) konstruktivizam i hermeneutika kao metodološki modeli za interpretaciju kulturoloških sadržaja:
- 18) globalizacija / mekdonaldizacija.
- 19) kritika koncepta interkulturene glotodidaktike: Charles Taylor, Edmonson/House, De Florio-Hansen („interkulturalna euforija”).
- 20) “The Clash of Civilisation” (sukob kultura), Claire Kramersch.
- 21) koncept „Third Space“ (Homi K. Bhabha; Kramersch, Byram).
- 22) interkulturalna tekstualna lingvistika (poređenje tekstualnih vrsta).
- 23) interkulturalitet u književnosti; mogućnosti didaktizacije književnih dela.
- 24) interkulturalni sadržaji u udžbenicima stranih jezika.
- 25) vizuelni kulturološki specifikovani nastavni materijali (slike, karikature, reklame; hipertekstualne vrste).
- 26) interkulturalna komunikativna kompetencija kao ishod učenja (Lernergebnis, outcome) u nastavi stranog jezika (Micheal Byram, Claire Kramersch).
- 27) Evaluacija ishoda u interkulturalnoj glotodidaktici? (znanja, stavovi, mogućnosti interpretacije, kulturološka kritička svest – critical cultural awareness, Byram).

Literatura:

- Dreher, J. / Stegmaier, P. 2007. *Zur Unüberwindbarkeit kultureller Differenz. Grundlagentheoretische Reflexionen*. Bielefeld: Transcript Verlag.
- Erll, A. / Gymnich, M. 2007. *Interkulturelle Kompetenzen*. Stuttgart: Klett Lernen und Wissen GmbH.
- Kramersch, C. 1996. The Cultural Component of Language Teaching. *Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht*.
- Lüsebrink, H. J. 2008. *Interkulturelle Kommunikation. Interaktion, Fremdwahrnehmung, Kulturtransfer*. Stuttgart und Weimar: J.B. Metzler Verlag.
- Martinson, S. / Schulz, R. A. 2008. *Transcultural German studies*. Bern: Peter Lang AG, 2008.
- Schmied-Kowarzik, W. 2002. *Verstehen und Verständigung: Ethnologie, Xenologie, Interkulturelle Philosophie*. Würzburg: Königshausen & Numan.
- Stierstorfer, K. / Volkmann, L. 2005. *Kulturwissenschaft interdisziplinär*. Tübingen: Günter Narr Verlag.
- Straub, J. / Weidemann A. / Weidemann D. (eds.) 2007. *Handbuch interkulturelle Kommunikation und Kompetenz: Grundbegriffe – Theorien – Anwendungsfelder*. Stuttgart / Weimar: Verlag J. B. Metzler.